

Politický rok 2003

Kalousek do čela

Příliš těsná spolupráce s premiérem a časté pobyty v zahraničí v závěru roku připravily v KDU-ČSL o předsednické křeslo Cyrila Svobodu. Do čela lidovců volajících po razantnějším prosazování konzervativních ideálů se postavil Miroslav Kalousek a vyhrál. Jeho postavení během roku posílilo úspěšné vyjednávání o podobě reformy veřejných financí, při kterém dokázal u daleko silnější ČSSD prosadit řadu požadavků z ekonomického programu KDU-ČSL.

Naopak ministr zahraničí Svoboda vyslechl výtky, že se příliš orientuje na práci ve vládě a zapomíná na řízení strany. Levicové křídlo strany, které si věřilo po úspěšném referendu, utrpělo nečekanou porážku, přesto poměr sil mezi ním a stranickou pravici zůstává stejně jako v minulosti vyrovnaný.

Změna ve vedení nepřinesla oslabení vlády. Ačkoliv se Kalousek netají pravicovými názory, jinou možnost než setrvat až do voleb v koalici s ČSSD nevidí.

US-DEU nad propastí

Jako první v loňském roce vyměnila vedení US-DEU. Do čela nastoupil Petr Mareš a podle očekávání spojil osud strany, která ve stejné chvíli klesla v průzkumech veřejného mínění pod dvě procenta, s dalším trváním koaliční vlády. Odmítl předchozí výroky, že po úspěšném referendu nebude nezbytné, aby unionisté dále setrvali ve vládě.

Během roku Mareš odrazil útoky zprava, dokázal však argumentovat, že unie jak ve vládě, tak v parlamentu dokáže proti ČSSD vyvzdorovat řadu požadavků a účinně brzdit její plány na rozsáhlejší přerodění.

Situaci mu uvnitř US-DEU usnadnila skutečnost, že v polovině roku se s nástupem na mateřskou dovolenou stáhla z politiky vůči ČSSD kritická Hana Marvanová. Po porážce a odchodu pravicového křídla v čele s Ratiborem Majzlíkem ze strany získali hlavní slovo unionističtí ministři, kteří mají zájem o udržení vlády, a tím i svých křesel až do řádných voleb.

ODS – nečekaný vzestup

Přes rozpory ve vedení mezi novým předsedou Mirkem Topolánkem a vlivnou poslaneckou frakcí v čele s Vlastimilem Tlustým dokázala občanská demokracie během roku úspěšně manévrovat a získat nové přívržence napravo od politického středu.

Ty oslovila ostrými útoky na vládu, prosazováním liberálních ekonomických konceptů včetně rovné daně a rozpočtových škrťů, hlasitým nesouhlasem s dalším zadlužováním státu, antikomunismem a dávkaným odporem vůči Evropské unii.

Pochybnosti o smyslu integrace, které pro většinu voličů ODS nejsou přijatelné, postupně vystřídaly umírněnější protesty proti federalizaci kontinentu. Občanská demokracie tak doufá získat na svoji stranu ty, kteří mají obavy, že prohlubující se integrace povede k oslabení české státnosti.

U pravicových voličů vzpomínajících na konjunkturu z poloviny devadesátých let zabodovala i tím, že dokázala prosadit Klausu hlavou státu.

Nulovou toleranci vůči vládě a vůči premiérovi Špidlovi potvrdil stranický sjezd. Ten také upevnil postavení Topolánka, který si mohl připsat zásluhy o rychlý růst stranických preferencí.

Polici ODS upevnil i pád Svobody a oslabení vlivu Špidly v čele ČSSD. Obojí posiluje pravděpodobnost budoucí spolupráce nejsilnější pravicové strany jak s lidovci, tak se sociálními demokraty, pokud se v jejich řadách prosadí představitelé pragmatického křídla, jako Gross nebo i Rusnok.